

GROENLINKS

BERGEN OP ZOOM

VOOR

VERANDERING.

PROGRAMMA 2022-2026

WONEN

SAMEN

**SCHULDEN
TERUGDRINGEN**

ZORG

ONDERWIJS

GROEN

DIVERSITEIT

DUURZAAM

NATUUR

CULTUUR

VERVOER

INCLUSIE

VERKIEZINGSPROGRAMMA

2022-2026

GROENLINKS
BERGEN OP ZOOM

ER MOET WAT VERANDEREN

Van het gebrek aan betaalbare woningen voor jong tot oud, tot hoe we met plastic en het milieu omgaan. Mensen die hulp nodig hebben, maar daar op moeten blijven wachten. Of door hulp je uitkering verliezen. Er zijn te veel mensen die nu ongewild aan de zijlijn moeten staan. Te veel mensen die in eenzaamheid leven. Mensen die samen goede ideeën hebben voor hun eigen buurt of de handen uit de mouwen willen steken voor een ander. Bergen op Zoom heeft zoveel toekomst, maar dan moet NU die verandering beginnen. Dat kunnen we alleen samen. Wij willen samen het gesprek aan. Horen wat er speelt: of je nu in het centrum, op de Bergse Plaat of in Lepelstraat woont. We willen een gemeente waarin we naar elkaar omkijken en vanuit die gemeente op tijd goede hulp bieden. We willen een gemeente waarin je vol trots naar een concert kunt zonder plastic bekertjes. Een gemeente waarin je ook in de toekomst van de natuur met voldoende biodiversiteit kunt blijven genieten. Waar de leefomgeving met respect voor dieren en natuurwaarden wordt ingericht. Maar ook een gemeente die ervoor zorgt dat er voor iedereen betaalbare woningen worden gebouwd. Waar je kunt rekenen op ondersteuning als het even niet meezit. Een gemeente waar je mag zijn wie je wilt en waar je veilig over straat kunt lopen als je hand in hand loopt met iemand van hetzelfde geslacht. En hoe mooi zou het zijn als iedereen zich thuis kan voelen? Of je nu jong bent of oud, gezond, chronisch ziek of met een handicap leeft, in Nederland geboren bent of misschien wel uit een ander land gevlucht bent.

Wij geloven dat we samen Bergen op Zoom kunnen veranderen. Ongeacht de financiële situaties en de bezuinigingen die op de loer liggen, durven wij te dromen. Dromen die realistisch zijn en die we waar kunnen maken met onze duurzame plannen. Duurzame plannen voor mens, dier en natuur.

Goed om je hier te zien. Doe je mee? Ga naar onze [website](#) en kom meer te weten over onze plannen én onze mooie diverse groep mensen op wie je kunt stemmen. Volg onze socials om niks meer te missen en om met elkaar in gesprek te gaan!

Ga voor verandering. Voor meer samen, meer groen en meer toekomst in Bergen op Zoom!

Blijf op de hoogte!

Klik op de links hieronder.

[LinkedIn](#) , [Facebook](#) , [Instagram](#) en [Twitter](#)

INHOUD

- 1. Samen duurzaam**
Onze 12 circulaire plannen
- 2. Samen wonen**
Onze 12 sociale plannen
- 3. Samen goed en gezond leven**
Onze 12 inclusieve plannen
- 4. Samen voor groen en natuur**
Onze 12 groene plannen
- 5. Samen groeien**
Onze 12 toekomstplannen

1. SAMEN DUURZAAM

Ambitie:

We zorgen voor een energie- en klimaatneutrale gemeente in 2030.

De klimaatcrisis is nog lang niet opgelost. Klimaatverandering zorgt voor problemen voor nu en de volgende generaties. Om onze kinderen en hun kinderen een leefbare leefomgeving na te laten, moeten we verdere opwarming van de aarde voorkomen. Om deze klimaatdoelstellingen te halen, zijn niet alleen internationale en nationale veranderingen van groot belang, maar juist ook op lokaal en regionaal niveau. Het tegengaan van de bouw van een kerncentrale bijvoorbeeld vraagt om goede samenwerking in de regio. Ook hebben we de RES (regionale energietransitie) aangenomen en gaan daar verder mee aan de slag. Duurzame plannen reiken verder dan onze gemeentegrens en zullen in eerste instantie op Brabantse Wal-niveau moeten worden benaderd.

Voor een klimaatbestendige leefomgeving, hebben we, naast samenwerking, plannen nodig die daadwerkelijk tot uitvoering kunnen worden gebracht. Wachten kan niet meer: we moeten nú de handen uit de mouwen steken. Wij als gemeente zijn daarbij onmisbaar.

Daarom zorgen we ervoor dat klimaat en duurzaamheid in de gemeente Bergen op Zoom boven aan de politieke agenda staan. Wij willen dat de energietransitie duurzaam en eerlijk verloopt, samen met onze bewoners wordt vormgegeven en uitgevoerd, dat projecten natuurpositief worden ontwikkeld en dat de transitie leidt tot een economie zonder verspilling.

Eerlijk klimaatbeleid is daarin van groot belang. Iedereen moet in een goed geïsoleerde woning met zonnepanelen kunnen leven en daarmee een betaalbare energierekening krijgen.

Duurzaam leven moet toegankelijk zijn, zowel in financiële zin, als op het gebied van kennis. Daarom zorgen we ervoor dat de gevolgen van klimaatverandering voor iedereen begrijpelijk worden en stimuleren we ideeën en initiatieven van inwoners, ondernemers en coöperaties die bij willen dragen aan een energieneutrale en duurzame gemeente.

Onze 12 circulaire plannen

1 Onze wegwerpeconomie wordt een circulaire economie door besparing op grondstoffen en hergebruik van afvalstoffen.

We benaderen afval als grondstof, zowel binnen huishoudens als binnen bedrijven. We faciliteren in voldoende (ondergrondse)afvalbakken om het scheiden van afval ook in de binnenstad van Bergen op Zoom te bevorderen. Ook stimuleren we kringloopboerderijen: mest en andere afvalstoffen dienen als grondstof te worden gebruikt om energie te produceren. We maken in Bergen op Zoom al gebruik van 'diftar' (differentiële tarieven): huishoudens die minder restafval aanbieden, betalen een lagere afvalstoffenheffing. Wij willen een stap verder gaan door de komende periode in te zetten op het nog verder terugdringen van het aantal kilo's restafval door het omgekeerd inzamelen in te voeren. Zo wordt het makkelijker om afval gescheiden in te leveren dan om restafval in te leveren. Goed scheiden van afval blijven we belonen.

2 We gaan energiearmoede voorkomen en bestrijden.

Om de energietransitie eerlijk te laten verlopen moet beleid specifiek voor lagere inkomens worden ontwikkeld. Investeren in duurzaamheid is voor hen niet altijd weggelegd, terwijl hun woonlasten als gevolg van de energietransitie zonder ingrijpen zullen stijgen. Daarom stellen we een duurzaamheidsfonds in waarbij de opbrengsten uit duurzaam opgewekte energie voor een groot deel terugvloeien naar onze inwoners.

3 We maken duidelijke prestatieafspraken en stimuleren circulair bouwen met woningcorporaties en bedrijven.

Wanneer de Omgevingswet in werking treedt, stellen we scherpere eisen aan de milieuprestaties (MPG) van nieuwbouw en maken we afspraken met woningcorporatie Stadlander over minimale energielabels, het percentage energieneutrale woningen en woningen met zonnepanelen. Bij de sloop van woningen stellen we een materialenpaspoort in, zodat zoveel mogelijk materialen hergebruikt kunnen worden. Ook worden er afspraken gemaakt over het versneld energiezuinig maken van huurwoningen en krijgen particuliere huiseigenaren hulp bij het verduurzamen van hun woning. Naast woningen krijgen bedrijven en scholen zonnepanelen, groene daken en groene gevels.

4 We zorgen voor een autovrije binnenstad.

De binnenstad wordt eerst autoluw en na het realiseren van alternatieven, zoals transferia, autovrij. Deze transferia komen aan de rand van de binnenstad met goede verbindingen (per emissieloos vervoer) naar het centrum. Er wordt een milieuzone ingesteld, zodat alleen schone vrachtwagens en bestelbusjes de stad in mogen. Daarnaast wordt vrachtverkeer zoveel mogelijk geweerd uit de binnenstad. Verder zorgen we ervoor dat de gemeente over een door zonne- en windenergie gevoed netwerk van elektrische oplaadpunten beschikt.

5 We faciliteren en stimuleren openbaar vervoer en fietsvoorzieningen.

Met het treinstation en regionale voorzieningen heeft gemeente Bergen op Zoom een centrale functie in de regio. Het aanbod van openbaar vervoer moet daarmee in overeenstemming gebracht worden en iedereen moet toegang hebben tot duurzaam

vervoer, ook wie weinig te besteden heeft. Daarom voeren we een goedkoop busabonnement voor minima in en de frequentie en het aanbod van het openbaar vervoer worden uitgebreid. Stads- en streekbussen rijden uiterlijk in 2025 op elektriciteit of waterstof. Er komt een tramverbinding tussen Lepelstraat-Halsteren-Bergenop Zoom die de hele Brabantse Wal met elkaar verbindt. Voetgangers en fietsers krijgen voorrang bij de inrichting van verkeersstromen in en naar het centrum.

6 We ondersteunen natuur-positieve energieprojecten en schone energieopwekking.

We experimenteren met innovatieve manieren om zonne-energie op te wekken: zonnepanelen boven parkeerterreinen, langs berm, op carports, gevels, bushokjes, hekwerken, geluidswanden en lantaarnpalen. In verband met het beschermd stadsgezicht van onder andere monumenten mogen er geen zonnepanelen op daken in de binnenstad worden gelegd. Dit kan belemmerend werken voor onze doelen. We stimuleren alternatieve oplossingen door goede inpassing van zonnepanelen, bijvoorbeeld met prints. Tevens herzien we het beleid waarin het in de binnenstad wel wenselijk wordt zonnepanelen te plaatsen, indien mogelijk.

We zorgen voor optimale natuurlijke en maatschappelijke inpassing van wind- en zonneprojecten en creëren 'energietuinen' waar zonneweides worden gecombineerd met rijke natuur die bijdraagt aan eentoe name van biodiversiteit. We verlenen alleen medewerking aan zonne- en windprojecten die aan onze groene en sociale voorwaarden voldoen. Zo zorgen we dat de gemeenschap financieel mee profiteert en dat de omliggende natuur wordt verbeterd.

7 We stimuleren duurzaam ondernemen en energieneutrale bedrijven.

Onze gemeente wordt aanjager van duurzame startups en sociale ondernemers die werken aan innovatieve, creatieve oplossingen voor duurzaamheidsvraagstukken. Met winkeliersverenigingen en ondernemers maken we duidelijke afspraken over afvalscheiding, duurzame logistiek en maatregelen om energievervalsing tegen te gaan. We zorgen dat bedrijven meedoen in de energietransitie, onder meer door een initiatief als de Groene Pluim te blijven ondersteunen. We stimuleren duurzame bedrijventerreinen en zijn streng als het gaat om naleving van de Wet milieubeheer. Tegelijkertijd helpen we MKB actief om besparende maatregelen door te voeren. Ook de bevoorrading van winkels wordt schoon door middel van transferia op venstertijden.

8 We stimuleren en informeren huishoudens om te consumeren en minder afval te produceren.

Informatie over het minder aanbieden van restafval wordt toegankelijker en actiever gecommuniceerd. Ook maken we het makkelijker om afval gescheiden in te leveren dan om restafval in te leveren (omgekeerd inzamelen). We starten een proef voor alternatieve inzameling van GFT in de binnenstad en in onze wijken. We stimuleren initiatieven zoals straatcompostbakken en wormenhotels.

9 We stimuleren duurzame en schone evenementen.

Duurzaamheid wordt de regel en voorwaarde voor subsidie binnen het evenementenbeleid. Samen met (horeca)ondernemers en organisatoren van evenementen komt er een ambitieus plan om te stoppen met wegwerp-drinkbepers.

10 We geven inwoners via lokale burgerberaden en eigen initiatieven een centrale rol in de lokale energietransitie.

Volgens oud-Bergenaar Ed Nijpels, voorzitter van het Voortgangsoverleg Klimaatakkoord, biedt een burgerberaad mogelijkheden om “de betrokkenheid, steun en draagvlak te creëren die het klimaatbeleid nodig heeft”.

We grijpen de energietransitie aan om fors in wijken te investeren. In ‘wijkgesprekken’ kunnen inwoners aangeven hoe we hun buurt kunnen verbeteren. Dit draagvlak is van groot belang om sneller voortgang te boeken. Ook mensen zonder eigen dak of grond krijgen de mogelijkheid om in hun directe omgeving te investeren in duurzame energie via de postcoderoosregeling. We blijven het goede werk van de Stichting Energiecoöperatie steunen.

11 We faciliteren lokale ‘warmteschappen’.

Bewonerscollectieven worden centrale partners in de warmtetransitie. Warmtenetten maken gebruik van duurzame bronnen (geothermie, aquathermie, lucht- en bodemwarmte of groen gas). Waar mogelijk geven we de voorkeur aan lage- en middentemperatuur warmtenetten.

12 We zijn een voorbeeld als gemeente in duurzaamheid.

De gemeente koopt circulair in. Dit wordt in alle aanbestedingen een leidend principe. We gaan daarom voor maximale CO2-reductie binnen onze eigen organisatie. We gebruiken groene stroom en leggen zonnepanelen op alle gemeentelijke daken en op maatschappelijk vastgoed (scholen, sportvoorzieningen etc.). Ook zetten we ons actief in voor verduurzaming in de keten (leveranciers, onderaannemers etc.). Om ervoor te zorgen dat deze beloften niet vrijblijvend zijn laten we ons certificeren. Daarnaast koopt de gemeente alleen biologische en dierproefvrije producten en in de catering is er een ruim assortiment aan vegetarische producten beschikbaar.

2. SAMEN WONEN

Ambitie:

We zorgen voor betaalbare en duurzame woningen voor iedereen.

Een dak boven je hoofd is een grondrecht. Maar we zitten midden in een wooncrisis waarin dat grondrecht lang niet voor iedereen vanzelfsprekend is. De wachtlijsten voor een sociale huurwoning zijn enorm, waardoor starters en mensen met lage inkomens nauwelijks aan een woning kunnen komen. Ook zijn huurwoningen in de vrije sector voor veel mensen onbetaalbaar. De enorme stijging van de huizenprijzen zorgt ervoor dat veel gezinnen kansloos zijn op de 'woningmarkt'. Het aantal dakloze mensen stijgt steeds meer.

De kwaliteit, beschikbaarheid en betaalbaarheid van woningen vragen om aandacht. Wij zullen daarom actief de (duurzame) bouw en doorstroming van sociale huur- en sociale koopwoningen voor starters, ouderen die zelfstandig willen wonen en eenpersoonshuishoudens stimuleren. Daarnaast zetten we in op duurzame renovatie. Door bestaande woningen te renoveren en verduurzamen, kan er meer natuur worden gespaard.

Wonen mag niet langer een bron zijn van ongelijkheid en segregatie, maar moet juist bijdragen aan ontmoeting, begrip voor de ander en een meer rechtvaardige, solidaire samenleving. Wij stimuleren daarom mooie en gemengde wijken die prettig leefbaar, veilig en goed bereikbaar zijn, met voldoende groen, speelruimte en voorzieningen.

Wonen mag niemand uitsluiten en uitbuiten. Discriminatie bij het toewijzen van woningen is uit den boze. Iedereen moet in elke wijk of buurt veilig en prettig kunnen wonen.

Tot slot speelt wonen een belangrijke rol in de transitie naar een duurzame samenleving. Dat betekent dat het oplossen van het woningtekort niet zorgt voor hogere CO2-uitstoot en niet ten koste gaat van onze schaarse natuur. Slim bouwen doen we dan ook energieneutraal en zoveel mogelijk circulair en klimaat adaptief. De ruimte daarvoor zoeken we zoveel mogelijk binnen de huidige gebouwde omgeving. Hierdoor sparen we de groene ruimte en biodiversiteit, geven we de bestaande gebouwde omgeving een 'boost' en dragen we bij aan gezonde mobiliteit zoals wandelen, fietsen en openbaar vervoer.

Onze 12 sociale plannen

1 We zorgen dat iedereen een dak boven het hoofd heeft.

Wonen is een eerste levensbehoefte. Daarom zetten we vol in op een dak boven het hoofd voor dakloze mensen en pas daarna (?) worden andere structurele problemen aangepakt. Dakloosheid wordt daarmee een woonprobleem in plaats van een gezondheidsprobleem en is essentieel voor herstel binnen intensieve zorgtrajecten. Bergen op Zoom is als centrumgemeente verantwoordelijk voor de uitvoering van Beschermd Wonen en Maatschappelijke Opvang van de buurgemeenten. We zien toe op die regioverantwoordelijkheid.

2 We zorgen voor toegankelijke woonruimte voor iedereen.

Woonruimte voor alle doelgroepen stellen we beschikbaar door voldoende, geschikte en betaalbare huisvesting te faciliteren. Toegankelijke en betaalbare woningen voor iedereen verdient aandacht, ondermeer voor senioren, starters, alleenstaanden, arbeidsmigranten, studenten, statushouders mensen met een zorgbehoefte. Zo mogen bedrijven alleen nieuwe arbeidsmigranten aanstellen als er fatsoenlijke huisvesting voor hen beschikbaar is. In onze gemeente komt voldoende kwalitatief goede en betaalbare woonruimte beschikbaar voor studenten en (werkende) jongeren. Daarnaast zorgen we dat het voor ouderen aantrekkelijker wordt om door te stromen naar een beter passende woning in de eigen buurt, omdat hun woning vaak te groot is en onvoldoende toegerust op eventuele zorgbehoeften. Als meer ouderen een woning krijgen die bij hun situatie past, wanneer ze dit ook zelf wensen, komt er ook meer woonruimte beschikbaar voor onder andere starters.

3 We stellen een huurplafond en een maximale huurstijging in voor nieuwe huurwoningen in de vrije sector.

Huurders in de vrije sector, waaronder veel mensen met een middeninkomen die werkzaam zijn in de publieke sector, zijn momenteel overgeleverd aan de grillen van de markt. Het staat verhuurders vrij om de prijzen elk jaar en ook nog bij de wisseling van huurders te verhogen. Voor nieuwe huurwoningen maximeren we dan ook de jaarlijkse huurstijging en de uiteindelijke huurprijs door deze te relateren aan de WOZ-waarde. Hiervoor gaan we in gesprek en maken we afspraken met institutionele beleggers en andere verhuurders.

4 We bouwen binnen de grenzen van de huidige bebouwing.

We kijken eerst naar inbreidingsmogelijkheden, dus binnen bestaande bebouwing. We stimuleren de herstructurering van wijken zoals ook in de wijk Gageldonk op gang is gezet. Dit doen we door de leegstand in (onder andere) de binnenstad aan te pakken met een woonvisie en een beleid wat de mogelijkheden tot het verduurzamen en renoveren van bestaande bebouwing makkelijker maakt. Dit biedt ook kansen voor ombouw naar woningen voor studenten en starters.

5 We voeren een zelfbewoningsplicht in.

Woningen zijn geen handelswaar. We voeren een opkoopverbod in en leggen beleggers en huisjesmelkers aan banden.

6 We stimuleren nieuwe vormen van (samen)wonen.

Alternatieve woonvormen zoals coöperaties, woon-zorgclusters en woongroepen ondersteunen we. We stimuleren experimenten met woonvormen tussen zelfstandig wonen en wonen in een verzorgings- of verpleegtehuis door aan te sturen op het combineren van verschillende groepen (zoals studenten en ouderen). Zo ontstaat een betere beschikbaarheid en meer flexibiliteit tussen vraag en aanbod van (tijdelijke) woonplekken. We geven ruimte aan ideeën uit de samenleving om innovatieve woonvormen mogelijk te maken.

7 We zorgen voor beleid waarin alle nieuwbouw uit een vast percentage sociale huurwoningen en een vast percentage woningen in het middensegment (koop en huur) bestaat.

We kunnen met deze maatregel het grote tekort van betaalbare woningen voor mensen met een laag inkomen, starters en eenpersoonshuishoudens aanpakken in samenwerking met de woningcorporaties. Dit doen we onder andere door de verdeling van de woningvoorraad bij te sturen via beleid, overeenkomsten en prestatieafspraken. We investeren in evenwichtige wijken, waarin mensen uit verschillende segmenten van de samenleving mooi en duurzaam samen kunnen leven. Dit stimuleren we onder andere door als gesprekspartner in te zetten op renovatie van bestaande woningen en buurten.

In elke wijk of buurt moeten mensen van verschillende inkomensgroepen elkaar spontaan kunnen tegenkomen. Dat betekent dat we op sommige locaties sociale huurwoningen toevoegen en in 'corporatiebuurten' juist meer vrije sector huurwoningen en koopwoningen realiseren. Het beter mengen van wijken en buurten vermindert de angst voor 'de ander' en de ongelijkheid.

8 We stimuleren het omvormen van leegstaande bedrijfs- en kantoorpanden tot woningen.

Leegstand leidt tot ergernis, verpaupering en vandalisme, en dergelijke panden bieden een uitgelezen kans om binnen de bebouwde omgeving nieuwe woningen te realiseren. De gemeente gaat leegstand actief tegen door actief mee te werken aan herbestemming van leegstaande winkels, kantoren of kerken. Voordat een pand een sloopvergunning krijgt wordt eerst gekeken naar de mogelijkheden van hergebruik. Wanneer de leegstand in bepaalde gebieden te hoog wordt, komt er een leegstandsverordening.

9 Voordeurdelers worden niet gekort op hun uitkering.

Bijstandsgerechtigden die gaan samenwonen zouden door de kostenbesparing een deel van hun uitkering moeten afstaan. Dit beleid wordt teruggedraaid.

10 We pakken schimmelwoningen en achterstallig onderhoud aan.

Achterstallig onderhoud van sociale huurwoningen wordt aangepakt. Woningen worden gecontroleerd op ventilatie ter preventie van schimmelvorming. Dit is belangrijk voor de gezondheid en vitaliteit van bewoners.

11 In 2050 zijn alle huizen van het gas af zijn en zijn aangesloten op een alternatieve warmtebron.

We zetten in op collectieve warmtesystemen. We experimenteren met innovatieve technieken, zonder de leveringszekerheid uit het oog te verliezen. Echter, geen energietransitie zonder draagvlak! We blijven investeren in goed onafhankelijke informatie en communicatie. Er komt een plan van aanpak om energiearmoede tegen te gaan.

12 Met woningcorporaties maken we afspraken om woningen bij renovatie of nieuwbouw zoveel mogelijk energieneutraal te maken.

Bij nieuwe prestatieafspraken met Stadlander komt verduurzaming en het tegengaan van energiearmoede centraal te staan. Daarbij letten we vooral op het afstoten van corporatiebezit. We zien erop toe dat er geen oude energie-slurpende woningen worden toegevoegd aan het bestaande particuliere bezit.

Het wordt voor nieuwbouwwijken verplicht om aardgasloos te blijven bouwen. Via omgevingsplannen en vergunningen worden met particuliere beleggers afspraken gemaakt over energiezuinig wonen en innovatie.

3 SAMEN GOED EN GEZOND LEVEN

Ambitie:

We zorgen ervoor dat jong en oud goede ondersteuning krijgt en iedereen mee kan doen.

Wij geven gezondheid topprioriteit en werken aan een gemeente waarin iedere inwoner de zorg krijgt die het nodig heeft. Hierbij staan we voor samenwerking, vertrouwen en solidariteit. Wij willen kleinschalige verzorgingssteden en -dorpen. Een plek waar mensen zich thuis voelen en zich betrokken voelen bij elkaar. Niet geld, instituties en organisaties staan centraal, maar de mensen zelf. Dat betekent dat we investeren in preventie in de breedste zin van het woord. Wij geloven dat voorkomen beter is dan genezen. Gezondheid is meer dan niet ziek zijn. Zorg, welzijn, wonen en een gezonde, groene leefomgeving gaan hand in hand. Je wilt gezond zijn én je gezond voelen. Controle over je eigen leven en meedoen in de maatschappij zijn daar cruciale voorwaarden voor.

De gemeente kan geen mentale of fysieke beperkingen wegnemen of ziektes genezen. Maar de gemeente kan wél hulp en adequate zorg bieden, zorgen dat mensen zo lang mogelijk in hun eigen buurt kunnen blijven wonen, sporten en bewegen en sociale cohesie in wijken en buurten versterken door een ruim aanbod aan collectieve voorzieningen.

Niet de beleidsterreinen, maar de mens staat centraal. GroenLinks wil de sociale uitdagingen binnen gemeenten in samenhang oplossen. Met GroenLinks in het gemeentebestuur werken de portefeuilles jeugd, zorg, participatie en wonen intensief samen. Een goede gezondheid begint bij een gezonde, sociale leefomgeving, werk en inkomen en een veilige plek om te wonen en zorg en ondersteuning voor wie dat nodig heeft.

Goede zorg dient voor iedereen laagdrempelig en toegankelijk te zijn, ongeacht je (culturele) achtergrond, sociaaleconomische status of handicap. Te vaak vallen kwetsbare mensen tussen wal en schip. Voor veel mensen zijn de eisen die de overheid aan hen stelt te hoog. Veel regels en procedures zijn voor laaggeletterden simpelweg te ingewikkeld. Daarom maken we sociale voorzieningen toegankelijk voor iedereen.

De zorg gaan we 'dichterbij' organiseren, 'tussenvoorzieningen' voor ouderen mogelijk maken en buurtwerk en huisartsen nauwer laten samenwerken bij de monitoring van ouderen zodat zij zelfstandig kunnen blijven wonen. Ook vragen we om integrale aanpak bij de jeugdzorg.

Wij willen dat de overheid vertrouwen in mensen heeft. Te vaak krijgen mensen die hulp het hardste nodig hebben, het moeilijkst toegang tot die

hulp. We stoppen met de onnodige controledruk, maar vertrouwen op de eigen keuze van mensen en in de kennis en kunde van zorgprofessionals. We gaan het gesprek aan mét mensen in plaats van óver mensen. Samen kom je verder.

Onze 12 Inclusieve plannen

1 We stellen de hulpvraag van de inwoner centraal in plaats van de regelgeving.

Bij een hulpvraag zijn de wensen en behoeften van mensen leidend. Zorgverleners willen goede zorg kunnen bieden en worden nu te veel belemmerd door registraties die zijn gebaseerd op wantrouwen. We stoppen met nodeloze administratie en controledrift en maken zorgprofessionals weer baas van hun eigen werk. We pleiten voor een Omgekeerde WMO-verordening en een integrale werkwijze binnen het gehele sociale domein, waar de menselijke maat leidend is. Het geeft de mogelijkheid om de regie te houden en maakt zorg en maatschappelijke ondersteuning toegankelijk. Wanneer er sprake is van een gezin met meerdere problemen, werken wij volgens het principe '1 gezin, 1 plan, 1 regisseur'.

Wij zetten ons in voor inclusieve zorg, dichtbij huis, gebaseerd op vertrouwen met een sociaal vangnet voor hulpbehoevenden.

2 We dringen de marktwerking terug en stellen samenwerking tussen zorgorganisaties en zorgprofessionals voorop.

Niet de laagste prijs maar de hoogste kwaliteit moet leidend zijn. Zorg is geen dienstverlening die zich leent voor marktwerking. Wij willen samenwerking tussen zorgaanbieders stimuleren met kwaliteit als uitgangspunt, in plaats van concurrentie op basis van prijs.

3 We zorgen voor integrale zorg en samenwerking binnen verschillende domeinen.

Voorkomen is beter dan genezen. Wij zetten daarom in op een sterk preventief beleid en het verkleinen van gezondheidsachterstanden. Een goede gezondheid begint bij gezond leven en daarmee het voorkomen dat je zorg nodig hebt. Echte gezondheidswinst boeken we daarom buiten het terrein van de gezondheidszorg. Bijvoorbeeld met een zinvolle dagbesteding, een groene leefomgeving, schone lucht, gezond eten en sociale cohesie in de wijk. Sommige mensen kampen met hulpvragen op meerdere leefdomeinen, bijvoorbeeld rond opvoeding, maar ook rond geestelijke gezondheid, schuldhulpverlening en wonen. De gemeente biedt hulp en ondersteuning in samenhang en stuurt mensen niet van loket naar loket. Ook regionale samenwerking is nodig bij de inkoop van de bovenregionale en regionale jeugdzorg. Belangrijke voorwaarden zijn de democratische legitimiteit goed regelen, ruimte voor lokale inhoudelijke beleidskeuzes en uitvoering daarvan, samenwerken om innovatie van grote aanbieders beter mogelijk te maken en duurzame partnerschappen.

4 We zorgen ervoor dat er flink wordt ingezet op signalering en maatwerk binnen de jeugdzorg.

Een veilige jeugd is cruciaal voor een kansrijke start. De gemeente zet daarom in op preventie, culturele sensitiviteit en nauwe samenwerking met huisartsen, verloskundigen en onderwijsinstellingen. De jeugdzorg moet snel en zonder wachtlijsten kunnen optreden, omdat meer leed alleen dan kan worden voorkomen. De zorg moet goed aansluiten bij wat kinderen en jongeren nodig hebben. Daarom moeten kinderen,

jongeren en hun ouders/verzorgers ook zélf een stem hebben in het zoeken naar de beste oplossing.

Als we beleid maken op het gebied van jeugd, welzijn en zorg, zijn de groepen om wie het gaat dan ook altijd volwaardige gesprekspartner.

5 Wij zetten ons in voor mensen met geestelijke gezondheidsproblemen, een chronische ziekte of fysieke/mentale handicap.

We willen dat zij de juiste hulp en maatschappelijke ondersteuning krijgen en zich thuis voelen in hun wijk. We zetten in op hulp- en ondersteuning die dat bewerkstelligt. Speciale aandacht hebben we voor kinderen met een licht verstandelijke beperking waar extra kennis en expertise voor nodig is. Daarnaast moet de fysieke leefomgeving toegankelijk zijn voor iedereen, waaronder rolstoelvriendelijk.

6 Wij zorgen ervoor dat mantelzorgers beter ondersteund worden.

We betrekken mantelzorgers bij de zorgvraag, zetten tijdig 'respijtzorg' in en maken ons hard voor betaalde aanwezigheidszorg, zodat mantelzorgers niet overbelast raken. Er komt ook meer aandacht voor jonge mantelzorgers.

7 We voorkomen grote personeelstekorten in de zorg.

Daarom gaan we ons binnen de gemeente samen met onderwijsinstellingen als Curio actief inzetten voor het opleiden van zorgpersoneel. De pandemie heeft aangetoond hoe groot dit tekort is.

8 We pakken menstruatiearmoede aan.

Menstruatiearmoede is een groot maatschappelijk probleem. Het maakt dat meisjes uitvallen op school of sociaal geïsoleerd raken. Hierop rust nog een groot taboe waardoor dit erg moeilijk bespreekbaar is. Dit probleem willen we aanpakken door onder andere door gratis uitgiftepunten van menstruatieproducten te faciliteren en met scholen in gesprek te gaan deze ook gratis te verstrekken.

9 Wij stimuleren de verbinding tussen zorg en welzijn enerzijds en kunst, cultuur anderzijds.

Daarom ondersteunen we projecten waarbij kwetsbare of zieke mensen in contact worden gebracht met kunst en cultuur. Dit kan zowel helend als preventief werken. Kunst en cultuur bieden oplossingen en inzichten die verder kunnen gaan dan oplossingen die uit de zorg- en welzijnssector komen. Indien kunst en cultuur in de openbare ruimte meer wordt betrokken, kan dat de leefomgeving prettiger maken en bevorderlijk werken voor de gemoedstoestand van de gebruikers van de omgeving.

10 We pakken eenzaamheid van ouderen en jongeren aan.

De hulp wordt zoveel mogelijk op wijk- of gemeenteniveau georganiseerd en de betrokken professionals krijgen meer handelingsvrijheid. Hierdoor kan men ook beter zicht krijgen op eenzaamheid onder jongeren en ouderen. Met name door de pandemie is het gevoel van eenzaamheid toegenomen. Wij willen ontmoetingsplekken en activiteiten stimuleren die eenzaamheid kunnen doorbreken.

11 We stimuleren sport en beweging en werken aan gezonde lucht en gezonde voeding aanbieden op scholen, zodat ziekte en andere gezondheidsproblemen beter worden voorkomen.

De gemeente zorgt voor goede en betaalbare sportaccommodaties. We faciliteren voldoende openbare sportgelegenheden, trapveldjes, outdoor gym, goede wandelpaden en fietspaden om bewegen te bevorderen wat ook de gezondheid kan bevorderen. Dit blijkt, vooral in tijden van de Corona-pandemie, extra nodig te zijn. De deelname van kinderen en jongeren met een laag inkomen aan sportverenigingen wordt extra gestimuleerd. Voor senioren komt er een gevarieerd aanbod aan sport- en bewegingsactiviteiten, afgestemd op de behoeften van deze groep. Ook komen er meer sportmogelijkheden voor mensen met een lichamelijke of verstandelijke beperking.

12 Wij willen dat de gemeente de inclusie-agenda aanscherpt en actief uitvoert.

Voornemens, plannen en actiepunten met betrekking tot de emancipatie en acceptatie van LHBTIQ+ worden opgenomen en getoetst. Over deze agenda overleggen we regelmatig met belangenorganisaties van de betrokkenen en we moedigen instellingen aan het keurmerk 'De Roze Loper' te halen. De gemeente stimuleert en ondersteunt actief educatieve initiatieven om kennis over seksuele gezondheid en begrip voor elkaar onder jongeren vergroten over gender en etniciteit. Respect voor eigenheid en levensstijl is voor ons een groot goed. Het is daarom van belang dat de gemeente ruimhartig omgaat met voorlichting rondom emancipatie en acceptatie.

4 SAMEN VOOR GROEN EN NATUUR

Ambitie:

We zorgen voor een fijne, natuurrijke groene leefomgeving, voor mens en dier.

Voldoende groen en natuur is onmisbaar. Voor ons welzijn, voor de ontwikkeling van onze kinderen en voor het voortbestaan van dieren en insecten. Wij willen schone lucht voor iedereen, kwetterende vogels en kinderen die zorgeloos op straat spelen. We koesteren de schoonheid en de rust van een natuurwandeling door het bos, over de hei of langs de kust. Daarom strijden wij voor het recht op een groene leefomgeving voor en van ons allemaal. We komen op voor natuur, dieren en insecten. En daarom willen wij fundamenteel andere keuzes maken. Groene en sociale keuzes. Met geluk, gezondheid en onze aarde voorop.

De leefomgeving, biodiversiteit, sociale opgaven en de toekomst van onze aarde zijn belangrijker dan rendementsdenken. Maatschappelijke waarde en groen worden leidende principes in de lokale Omgevingsvisie en bij gemeentelijke aanbestedingen.

We gaan de ecologische waarde van onze landschappen en natuur herstellen door landschapsreconstructies. We nemen het belang van het landschap expliciet mee in de Omgevingsvisie. We vergroten zo de biodiversiteit, beschermen we dierenwelzijn en gaan we verdroging tegen.

Voor verbetering van de leefomgeving zoeken we verbinding met buurgemeenten in de vorm van een 'natuurverbond'. Groen beleid houdt namelijk niet op bij de gemeentegrenzen.

In onze gemeente maken we het verschil. Wij stellen groen, biodiversiteit en kwaliteit van leven centraal. Dat doen we bij ieder bouwproject, elke aanpassing van de openbare ruimte en ieder toekomstplan. Als er gebouwd wordt voor mensen, dan doen we dat natuurinclusief. Zo wordt er ook gezorgd voor groen en ruimte voor vogels, insecten en vleermuizen.

Iedereen heeft recht op een groene omgeving in de buurt van hun thuis. Dat vraagt om een integrale blik en een radicale herverdeling van onze ruimte. De ruimte die we hebben is beperkt en wordt nu te veel ingenomen door de auto. Slim nadenken over voorzieningen en volmondig inzetten op wandelen, fietsen en OV betekent dat we ruimte vrijspelen. Groene ruimte die ons allemaal ten goede komt. Die we kunnen inzetten om elkaar te ontmoeten, om te ontspannen en te bewegen.

We beschermen onze natuur, gaan onze landschappen herstellen en versterken, en maken onze omgeving weerbaar tegen de gevolgen van klimaatverandering en tegen extreme hitte, droogte en hoosbuien. Bouwen voor de mens betekent wat

ons betreft ook bouwen voor dieren en insecten. Of we het nu hebben over mens, dier, of onze aarde: wij zetten groen geluk op één.

Onze 12 groene plannen

1 We geven fietsers, voetgangers en groen de ruimte!

We veranderen onze openbare ruimte in zones met groene ruimte, schone lucht en ruimte voor fietsers en voetgangers. In deze autoluwe gebieden staat recreatie, ontmoeting, spelen, sport en ontspanning centraal. We heffen een kwart van de parkeerplaatsen op en maken daarvan ruimte voor groen en fietsers en voetgangers. We stimuleren bewoners de auto weg te doen waar de parkeerdruk te hoog is en zetten in op een mobiliteitstransitie waarbij inwoners gestimuleerd worden om alternatieven te gebruiken zoals e-scooters, elektrische deelauto's en de fiets. We maken iedere extra vergunning voor parkeren per adres duurder. Bij nieuwbouw verlagen we de parkeernormen en stimuleren we elektrisch deelfervoer.

Daarnaast is schoon en veilig vervoer in en naar de gemeente van groot belang. Voor alle bewoners is het van belang makkelijk, zich zonder uitstoot en gezond, te kunnen bewegen binnen de gemeente. Wegen en doorgaande routes bieden daarom voorrang aan emissievrij en gezond vervoer. Er komen meer doorgaande (snel)fietsroutes. Het aantal (beveiligde) fietsenstallingen wordt groter en gratis.

2 We zorgen voor de aanpak van zwerfafval.

Zwerfafval is lelijk, vervuilend en schadelijk voor dieren. Daarom komen we met een ambitieus programma om samen met bewoners en ondernemers zwerfafval aan te pakken.

3 We zorgen ervoor dat iedere renovatie of aanpassing in de openbare ruimte méér groen, biodiversiteit en klimaatbestendigheid oplevert.

Met andere woorden: elke aanpassing moet onze gemeente óók groener maken. Dit gaat ook de norm worden binnen de Omgevingswet. Iedereen heeft recht op groen: we werken toe naar een gemeente waar iedere inwoner binnen een kwartier een groene openbare omgeving tot zijn/haar beschikking heeft om te ontspannen en te bewegen. Daarbij is extra aandacht voor kinderen, zieken en ouderen: hitte- en waterlast kunnen hen fataal zijn. Al deze groengebieden zijn met elkaar verbonden door groene stroken en water. Daarbij wordt ook ingezet op andere manieren om water op te vangen en hittestress te verminderen.

4 We gaan samen met bewoners, verenigingen en bedrijven aan de slag met het zo goed en groen mogelijk inrichten van hun directe omgeving.

Participatie staat bij ons hoog in het vaandel. Bewoners vinden groen belangrijk en gebruiken dit zelf ook het meest. Daarom is het logisch om in samenwerking met bewoners, sport- en wandelverenigingen te kijken waar verbetermogelijkheden zijn voor groen. Ook faciliteren we de vergroening van de leefomgeving waar dit niet vanzelfsprekend is, zoals de daken van bushokjes. De 'duurzame doe-agenda' wordt weer actief gepromoot. De gemeente blijft 'Operatie Steenbreek' ondersteunen en meer op inzetten.

5 We hanteren biodiversiteit als leidraad voor nieuw en bestaand groen.

Vogels, vlinders, bijen en andere insecten zijn van groot belang voor onze leefomgeving. We houden daarom rekening met biodiversiteit bij het beheer van openbaar groen. Onze parken, bermen en andere groene plekken worden voortaan verzorgd en aangelegd volgens de principes van ecologisch beheer.

6 We planten 10.000 bomen en stimuleren en faciliteren de aanleg van een voedselbos.

We stimuleren de aanleg van voedselbossen in onze wijken. Dit is goed voor gezond eten en sociale cohesie en eigenaarschap door inwoners gaan hier hand in hand. We wijzen plekken aan voor 'Tiny Forests' om de biodiversiteit extra te versterken. Als de gemeente een boom kapt, planten we er twee terug. Om bomen te kappen met een bredere omtrek dan 25 cm is een vergunning nodig, zowel voor de gemeente als particulieren en bedrijven.

7 We staan duurzame bedrijvigheid toe aan de rand van de Auvergnepolder met respect voor een gezonde balans.

De zuidelijke Auvergnepolder mag deels bebouwd worden met duurzame bedrijvigheid zoals opgenomen in het manifest bedrijventerreinen. Er komt een omgevingswet waarin er wordt gesteld dat nieuwe ontwikkelingen in balans moeten zijn met natuurwaarden, duurzaamheid, gezondheid en economie. In het manifest staat dat er gestuurd zal worden op groene milieuvriendelijke werkgelegenheid in combinatie met verhoging van natuurwaarden. Mocht de zuidelijke Auvergnepolder ontwikkeld worden, dan kan dat wat betreft GroenLinks alleen voor Bio Based en Agrofood bedrijven.

8 Wij willen een fijne leefbare binnenstad voor bewoners, ondernemers en gasten.

Bergen op Zoom heeft een binnenstad met een rijke historie en een uitgebreid horeca-aanbod. Het beleid voor de binnenstad moet gaan over de balans tussen wonen, bedrijvigheid en toerisme. De binnenstad is compact, goed te belopen en daar moet gebruik van gemaakt worden. Daarom is het niet nodig om veel parkeerplaatsen te hebben. Met minder auto's in de binnenstad wordt voor bewoners en gebruikers de overlast van geluid, uitlaatgassen en geblokkeerde loop- en fietsroutes beperkt. Daarnaast starten de gemeente, onderwijsinstellingen en bedrijven een grootschalig mijd-de-spitsprogramma om inwoners te stimuleren de fiets te pakken, thuis te werken of buiten de spits te reizen naar het werk. De spits is vervuilend, ongezond en zorgt voor veel overlast.

9 Wij zorgen voor veiligheid op straat.

Dit is essentieel voor kinderen én volwassenen. Om daarvoor te zorgen verlagen we de maximumsnelheid binnen de bebouwde kom naar 30 km/u en aar mogelijk maken we wegen eenrichtingsverkeer. Snorfietsen, brommers en scooters rijden voortaan op de rijbaan. Voetgangers en fietsers krijgen voorrang in het verkeer. Parkeerplaatsen in de binnenstad zijn voor bewoners of (heel) kort parkeren voor afhalen en wegbrengen en zijn alleen daar waar ze geen belemmering voor de doorgang vormen. Straten in de buurt van scholen worden tijdens het halen en brengen autovrij (schoolstraten).

10 We streven ernaar dat ieder dak groen wordt, vol ligt met zonnepanelen of op een andere manier goed gebruikt wordt.

Daarom verplichten we dubbel gebruik van daken op alle daken die van de gemeente zijn of waar de gemeente aan meebetaalt. We verleiden particulieren om hun daken te transformeren door subsidies voor groene daken of zonnepanelen. Voor ontwikkelaars die bouwprojecten willen aangaan in onze gemeente geldt het 'ja, tenzij'-principe: je bouwt hier groen en duurzaam, of je bouwt hier niet!

11 We stimuleren duurzame landbouw.

In gebiedsvisies scheppen we voorwaarden voor duurzame landbouw door onder andere het gebruik van landbouwgif en kunstmest te verbieden. Daarnaast maken we regels voor goed bodembeheer om uitdroging te voorkomen. GroenLinks is voorstander van biologische landbouw en wil een einde maken aan de bio-industrie. In onze gemeente is er geen plaats voor mestverwerkende bedrijven.

Er komen geen megastallen en bio-industrie, maar biologische landbouw en diervriendelijke veehouderij. Naast een energietransitie werken we ook aan een landbouw- en veeteelt-transitie! Boeren worden ondersteund bij die transitie naar een duurzame bedrijfsvoering.

12 We zorgen dat ervoor dat er een notitie dierenwelzijnsbeleid wordt opgesteld.

Door bij te dragen aan de realisatie van het Natuur Netwerk Nederland (ecologische hoofdstructuur) krijgen plant en dier meer ruimte. Er komt een adviesraad over dierenwelzijn en natuur waar iedereen terecht kan met vragen over natuurbescherming, landschapsbeheer en dierenwelzijn. Zwerfdieren, gewonde dieren en verwaarloosde dieren worden opgevangen bij Dierenopvang Arduin.

5. SAMEN GROEIEN

Ambitie:

We zorgen voor plannen die we kunnen realiseren op basis van een visie voor de toekomst om een samenleving te bouwen voor nu en straks.

Wij zijn toekomstgericht en denken aan de volgende generaties bij het nastreven van onze idealen. Dat doen we vanuit verschillende perspectieven: financieel gezond & duurzaam, democratisch & transparant, vrij & veilig en solidair & eerlijk.

Financieel gezond & duurzaam

De gemeente Bergen op Zoom staat voor een grote bezuinigingsopgave. Om dit te realiseren is er een focusakkoord opgesteld waar GroenLinks een handtekening onder heeft gezet. In het akkoord zijn er drie opdrachten meegegeven door de gemeenteraad: het financiële boekje van de gemeente op orde krijgen, de kwaliteit van de organisatie op niveau brengen en de bestuurscultuur over de volle breedte herstellen. Wij hebben dit akkoord gesloten met de voorwaarde dat er niet getornd wordt aan minimabeleid en dus de kwetsbaren in de samenleving niet worden geraakt door de extra bezuinigingen. Tevens hebben wij de voorwaarde gesteld dat er geen bezuinigingen mogen plaatsvinden in het kader van duurzaamheid.

Eerlijk & Solidair

Verminderen van ongelijkheid. Er moet werk zijn voor iedereen die kan en wil werken. Wij zijn voor een eerlijke verdeling van gemeenschapsmiddelen. De sterkste schouders horen de zwaarste lasten te dragen. De jeugd is de toekomst van de gemeente. Elk kind verdient de kans om zich voluit te ontwikkelen. Opvoedings- en opgroeiondersteuning kan niet vroeg genoeg beginnen. Een goede aansluiting tussen peuterspeelzaal, kinderopvang, basisschool, voortgezet onderwijs, beroepsonderwijs, arbeidsmarkt en een leven lang leren, is essentieel. Onderwijs is de basis voor een succesvolle toekomst.

Democratisch & transparant

Iedereen in de gemeente moet mee kunnen doen en mee kunnen praten over het beleid dat ons allemaal aangaat. In Bergen op Zoom is daartoe een cultuurverandering ingezet tussen raad, college en ambtenaren. Wij vinden dat burgers volwaardig en gelijkwaardig deel moeten kunnen nemen aan de besluitvorming daar waar dat van toepassing is. Daarnaast hechten wij veel waarde aan een open, democratische en transparante cultuur, waarin de gemeenteraad, het College en de ambtelijke organisatie onderling en met elkaar, maar ook met haar inwoners met respect, integer en op basis van vertrouwen communiceert en samenwerkt.

Vrij & veilig

Hoe gaan we om met vrijheid en veiligheid in tijden van een pandemie? Wij willen dat Bergen op Zoom beter door en snel uit de pandemie komt. Hier is samenwerking voor nodig met buurgemeenten. Samen staan we sterker als het gaat om bijvoorbeeld locaties voor testen en vaccineren.

Een vrije samenleving betekent ook een gastvrije samenleving. Wij willen dat iedereen zich thuis voelt in onze gemeente en voeren actief beleid in het kader van artikel 1 van de Grondwet tegen discriminatie en voor gelijke behandeling. Daarom vinden wij het belangrijk dat alle gemeentelijke medewerkers trainingen krijgen om signalen van discriminatie bij inwoners op te pikken en op de eigen werkvloer te voorkomen en dat er samen wordt gewerkt met het Anti-Discriminatie Bureau.

De gemeentelijke organisatie moet een voorbeeldwerkgever zijn op het punt van diversiteit en inclusiviteit.

Ook willen wij een gemeente zien die mensen die op de vlucht zijn voor oorlog of onderdrukking een veilige haven biedt. Inwoners van de gemeente Bergen op Zoom horen zich veilig te voelen en daar is preventie het sleutelwoord voor.

Onze 12 toekomstplannen

1 Wij staan voor een eerlijke, transparante en open gemeentebestuur – en cultuur.

De gemeente moet zo georganiseerd zijn dat ze haar taken effectief en efficiënt kan uitvoeren, onder goede democratische controle en dicht bij de bewoners. Er komt een openbaar subsidieregister zodat iedereen kan zien wie subsidie van de gemeente ontvangt. Transparantie is hierin ook een behoefte van inwoners, aangezien het vertrouwen in het gemeentebestuur om aandacht vraagt.

Het vertrouwen in de democratie gaat ons aan het hart. Daarom geven we er de voorkeur aan om een onafhankelijke gemeentelijke integriteitscommissie in het te leven roepen. We waarborgen de privacy van onze inwoners. De inwoners van de gemeente Bergen op Zoom moeten erop kunnen vertrouwen dat zij zo min mogelijk door de overheid in hun privacy worden geschonden. We zetten in om op een klantvriendelijke manier inzicht te krijgen in hoe zij omgaat met privacygevoelige gegevens en met wie zij deze deelt.

2 Corona: door samenwerking sterker uit de crisis.

We zorgen voor goede bereikbare en toegankelijke test- en vaccinatielocaties voor iedereen. Denk aan bereikbaarheid met OV, maar ook aan toegankelijkheid voor mensen die slecht ter been zijn en/of rolstoelgebruikers. We zetten in op duidelijke, begrijpelijke communicatie over maatregelen die specifiek zijn voor Bergen op Zoom. Ook helpen we de zorg waar nodig. We houden het gesprek open en reageren snel wanneer we iets kunnen betekenen.

Kwetsbaren en mensen die in armoede leven moeten niet slechter uit de crisis komen. Wanneer het in de raad gaat over Corona komen we in het bijzonder op voor deze mensen en vragen aandacht hiervoor.

3 We experimenteren met raadgevende en raadplegende referenda en burgerraden bij nieuw te formuleren beleid.

Wij hechten waarde aan een hoog democratisch gehalte en participatie van burgers. Iedereen mag meedoen, meedenken en er is voor iedereen een plek. Nieuwsgierigheid naar de ander brengt nieuwe perspectieven, kennis, begrip en verrijking. Wij willen dat inwoners van Bergen op Zoom al in een vroeg stadium kunnen meepraten over belangrijke beleidsbeslissingen en daadwerkelijk invloed hebben. De gemeente ontwikkelt nieuwe ideeën samen met burgers. Meepraten en invloed uitoefenen begint in de wijken. We gaan experimenteren met verschillende manieren van inspraak, om uiteindelijk zoveel mogelijk mensen mee te kunnen laten doen. Met het burgerinitiatief krijgen inwoners de mogelijkheid punten op de agenda van de gemeenteraad te zetten. Burgers krijgen het recht om een alternatieve aanpak voor te stellen voor publieke doelen in hun omgeving (right to challenge). Dit is niet goed van de grond gekomen in de afgelopen bestuursperiode. Wat ons betreft wordt daar nu echt werk van gemaakt.

4 We stimuleren werk- en leertrajecten voor mensen die een afstand tot de arbeidsmarkt hebben.

Voor mensen die (nog) geen kans maken op betaald werk, zoekt de gemeente naar alternatieven: scholing, participatiebanen, seniorenbanen, leerwerkplekken, stageplaatsen of vrijwilligerswerk. Mensen die (nog) niet toe zijn aan re-integratie op de arbeidsmarkt krijgen werkactiviteiten aangeboden in wijken, onderwijs, zorg, welzijn, sport en openbare ruimte tegen het minimumloon, met normale secundaire arbeidsvoorwaarden, zoals pensioenopbouw. Deze banen sluiten aan bij de ambities en mogelijkheden van de werkzoekende. Ook scholen we mensen (om) en helpen hen aan 'groene banen'.

De energietransitie biedt een kans om met uitkeringsorganisatie UWV, werkgevers, vakbonden en onderwijsinstellingen (zoals Curio en Avans), werkloosheid te bestrijden. Door mensen zonder baan tot energiecoach op te leiden vangen we drie vliegen in één klap: mensen verbruiken minder energie, de energierekening gaat omlaag én de werkloosheid loopt terug. Zo worden inwoners met een kleine beurs koplopers in energiebesparing. Van energiecoaches krijgen zij gratis advies en hulpmiddelen (tochtstrips, ledlampen, radiatorfolie etc.).

5 Wij hebben speciale aandacht voor jongeren, want zij zijn de toekomst.

De jongeren trekken steeds meer weg uit onze gemeente. Wij willen ervoor zorgen dat jongeren hier kunnen studeren, werken, recreëren en wonen. Wij willen jongeren stimuleren en uitdagen om actief mee te denken over de inrichting van speel-, sport- en ontmoetingsruimtes, jongerenwerk, bestrijding van jongerenoverlast en decentralisatie van de jeugdzorg. De Jeugdraad blijft advies geven aan de gemeente en er komt zowel een Kinderadviesraad als een Kinderburgemeester. Het betrekken van de jeugd zorgt ervoor dat kinderen en jongeren op een goede manier betrokken worden bij de gemeentelijke politiek. De zoektocht loopt via scholen en de kinderburchemeester zou de burgemeester kunnen bijpraten over huidige denkbeelden en problemen bij kinderen. De combinatie van een kindradviesraad en een kinderburchemeester voegt veel toe en zorgt dat kinderen eerder en directer bij de politiek worden betrokken.

6 Wij stimuleren groen, gezond, duurzaam en inclusief onderwijs waar extra aandacht wordt gegeven aan taalachterstanden.

De gemeente moet schoolverzuim en voortijdig schoolverlaten voorkomen en aanpakken. Iedere leerplichtige jongere zit op school of volgt een leerwerktraject. Bij problemen wordt samen met de jongere bekeken wat daarvan de oorzaak is. Onderwijs- en jeugdgezondheidstrajecten worden gemonitord voor alle kinderen van 0 - 18 jaar in samenwerking met consultatiebureau's en scholen. Kinderen met (een risico op) een taalachterstand nemen deel aan voorschoolse educatie of worden gericht geholpen worden om de achterstand in te lopen. De succesvolle aanpak van laaggeletterdheid die tijdens de vorige periode tot stand is gekomen zetten we voort. Daarnaast stimuleren we scholen om moestuinen aan te leggen zodat iedere leerling de gelegenheid heeft om minstens een jaar in een schooltuin te werken. Ook het aanbieden van gezond voedsel wordt onderdeel van het beleid.

7 Wij zijn voor een ruimhartig en humaan opvang- en huisvestingsbeleid voor vluchtelingen en arbeidsmigranten.

Als het nodig is, doet de gemeente Bergen op Zoom mee aan de opvang van vluchtelingen, in nauw overleg met bewoners. Kleinschalige vormen van opvang hebben onze voorkeur, zowel in het belang van de vluchtelingen als in het belang van de omringende leefgemeenschappen. Tijdens hun procedure zijn vluchtelingen inwoner van onze gemeente en dat vraagt niet alleen inzet van henzelf, maar ook van ons als lokale samenleving. Wij willen burgers actief betrekken bij de vestiging van vluchtelingen. Ook wordt er aandacht besteed aan inburgeringstrajecten van nieuwkomers. Er wordt geïnvesteerd in de stimulering van de ontwikkeling van de Nederlandse taal en participatie aan de lokale samenleving.

8 Wij strijden voor een toegankelijke gemeente.

De informatie van de gemeente moet voor iedereen te begrijpen zijn. Communicatie moet vraaggericht en eenvoudig vindbaar zijn. Mensen hoeven niet onnodig lang te zoeken. Begrijpelijk Nederlands wordt in Bergen op Zoom de norm. Dienstverlening moet (ook) zoveel mogelijk digitaal beschikbaar zijn. Mensen die behoefte hebben aan rechtstreeks contact en/of niet om kunnen gaan met de digitale dienstverlening worden aan het loket geholpen.

We zetten vol in op de uitvoering van het VN-verdrag voor de rechten van mensen met een beperking met speciale aandacht voor kinderen met een handicap.

Gemeentelijke gebouwen, voorzieningen en (digitale) informatie maken we toegankelijker. Dit doen we via een concreet plan van aanpak op diverse leefgebieden en toetsen deze aan de lokale inclusie-agenda. Wij hebben hier de afgelopen bestuursperiode al fors op ingezet en blijven in de toekomst extra aandacht geven aan het navolgen van het VN-verdrag Handicap.

9 We stimuleren preventie om criminaliteit en huiselijk geweld te voorkomen.

Buurtpreventieteams zijn de ogen en oren van de wijk. Samenwerking met gemeente en politie in het kader van preventie is belangrijk. We stimuleren dat partners in de wijk samen met bewoners aan de slag gaan met het brede thema veiligheid. Samen met bewoners en politie identificeert de gemeente onveilige punten en met betrokken partijen wordt er naar effectieve oplossingen gezocht. Het uitgangspunt is dat waar ook jongeren betrokken zijn bij een conflict zij ook worden betrokken bij de oplossing. Buurtbemiddelaars kunnen bruggen slaan tussen jongere en volwassen buurtbewoners. Ook doen we er alles aan om huiselijk geweld aan te pakken en te voorkomen. We zorgen voor een goede samenwerking van hulpdiensten, zodat signalering, aanpak en hulpverlening bij huiselijk geweld zo snel en effectief mogelijk is.

10 We steunen de lokale ondernemers. In het bijzonder het MKB (midden - en kleinbedrijf) en groene en duurzame ondernemingen.

Er komt meer ruimte voor kleinschalige, MKB (Midden- en kleinbedrijf), duurzame en groene bedrijvigheid in wijken en buurten en bestaande winkelcentra worden versterkt. Verloedering en leegstand in winkelstraten en -centra worden aangepakt, waardoor nieuwe kansen voor cultuur, duurzaamheid en we creëren (sociale) innovatie.

11 Wij gaan voor kunst en cultuur, toegankelijk en voor iedereen!

Bergen op Zoom kent veel groepen en verenigingen die de gemeente leefbaarder maken (sportverenigingen en ook het brede culturele veld). Deze (veelal) vrijwilligers betrekken we actief bij beleid dat hen raakt. De gemeente biedt ondersteuning (bijvoorbeeld vergunningen, facilitering en/of subsidie) als er actief inclusiviteitsbeleid gevoerd wordt; de activiteiten bijdragen aan een vitalere, sociale en inclusieve gemeente; de activiteiten open staan voor iedereen, inclusief mensen met een handicap, minderheden en jongeren.

Cultuur is voor iedereen: onze gemeente participeert in het Jeugdcultuurfonds dat kinderen uit armere gezinnen in staat stelt om bijvoorbeeld dans-, theater- of muzieklessen te nemen.

De gemeente biedt structurele ondersteuning voor kunst & cultuur opdat we minderheden beschermen in hun bestaansrecht, niet-mainstream kunsten ontsluiten voor een bredere groep en meer jongeren toegang geven tot kunst en cultuur.

12 Bergen op Zoom heeft een basisinkomen nodig.

Wij willen armoede voorkomen en uitbannen, met name kinderarmoede. We experimenteren met een basisinkomen. Wij kiezen voor ruimhartige inkomensondersteuning, zodat mensen met een minimumuitkering of werkende armen zich niet uitgesloten voelen en hun kinderen mee kunnen doen aan sportieve en culturele activiteiten. Tevens zijn wij voor maatschappelijke en financiële ondersteuning op basis van vertrouwen in plaats van wantrouwen. De bijstandsuitkering is een belangrijk vangnet. We zijn streng aan de poort: als er werk is, krijgt iemand dat aangeboden. Eenmaal in de bijstand zijn we ruimhartig. Maatwerk en vertrouwen zijn leidend in ons beleid.

Minimaregelingen zijn toegankelijk en ruimhartig. Regelingen kunnen met een klantvriendelijke procedure (digitaal) worden aangevraagd en zo mogelijk automatisch worden verstrekt. Ook komt er één aanvraagformulier voor alle regelingen: een snel-loket.

